

Guldsot

Recension.

Publicerad i Borås Tidning 2011

Johan af Donner är sedan några år tillbaka synonym med fiffel, mygel och bedrägeri av värsta sort. Han stal från de fattiga och gav till sig själv. Som kommunikationschef på Cancerfonden och Röda Korset förskingrade han minst (men antagligen mycket mer än) åtta miljoner kronor. Straffet blev fem år i fängelse och åtskilliga miljoner i skadestånd.

Bernt Hermeles bok *Guldsot* är ett misslyckat men väl genomfört försök att förstå varför af Donner begick dessa bedrägerier.

Förskingringen skedde genom att Johan af Donner skickade luftfakturor kors och tvärs mellan sina egna, sin frus och sina medhjälparens företag. På jobbet satt han sedan och attesterade sina egna bedrägerier, stick i stäv med de rutiner som skulle följas, samtidigt som hans överordnade, Bengt Westerberg och Christer Zettergren, höll honom om ryggen. Ovetande om vad som pågick. Med huvuden djupt stuckna i sanden.

Allt detta, och väldigt mycket mer, har Bernt Hermele kartlagt minutiöst. Han har studerat siffror, kontrollerat fakta och pratat med hundratals personer som arbetat med, eller i närheten av, Johan af Donner. Ändå blir bilden alldeles otydlig. Huvudpersonen förblir ett frågetecken. Det är bokens största, och kanske enda, brist.

Parallellt med den egentliga handlingen får vi följa Hermeles allt mer uppgivna försök att få höra Johan af Donners egen version. Inledningsvis kan han tänka sig att bli intervjuad, sedan vill han ha allt mer att säga till om och slutligen rinner allting ut i sanden. Som så mycket annat i Johan af Donners liv visar det sig.

Under rättegången ställde Johan af Donner sin egen diagnos: Guldsot. I gemene mans vokabulär brukar den kallas girighet.

Bernt Hermele ställer dock inte någon diagnos. Istället förvandlar han Johan af Donner till ett allt större frågetecken. Trots djupdykningar i af Donners barndom, goda analyser av det omgivande samhället under 80- och 90-talen samt enorma mängder av mer eller mindre onödiga fakta, siffror och detaljer klarnar inte bilden. Bernt Hermele kan visa exakt hur förskingringen gick till och redogöra för den skada den orsakat både

Cancerfonden och Röda Korset, men frågan om "varför" kvarstår. Och den kan ingen svara på. Sannolikt inte ens Johan af Donner.

Björn Owen Johansson